9 10 11 12 Dit moet je weten

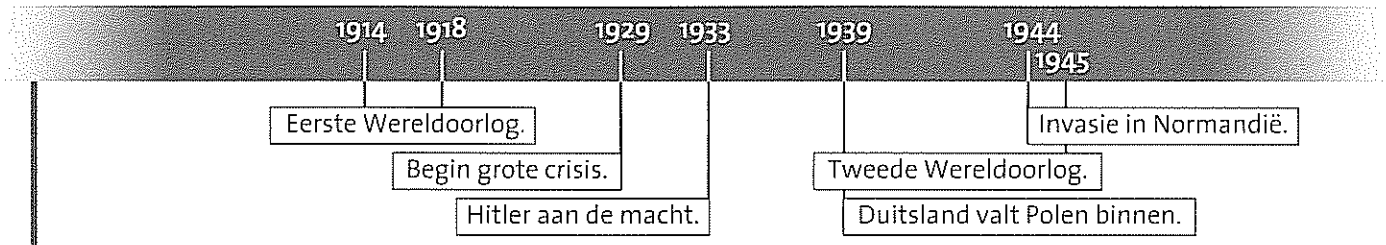

Tijd van wereldoorlogen

De Eerste Wereldoorlog

Rond 1900 vertrouwden de grote landen elkaar niet meer en versterkten hun legers. In 1914 werd de Oostenrijkse kroonprins in Bosnië doodgeschoten. Die aanslag leidde tot de Eerste Wereldoorlog. De Centralen, onder leiding van Duitsland, Oostenrijk-Hongarije en Turkije, vochten tegen de geallieerden die geleid werden door Frankrijk, Engeland en Rusland. Nederland bleef neutraal. Vanaf 1917 gingen de Amerikanen de geallieerden helpen. In 1918 gaven de Centralen zich over. Duitsland kreeg de schuld en moest een hoge boete betalen en flink wat gebied afstaan. Nog nooit waren er in een oorlog zoveel mensen omgekomen.

Op weg naar de Tweede Wereldoorlog

Amerikanen wilden luxe artikelen kopen. Als ze geen geld hadden, leenden ze het. In de autofabriek van Henry Ford werden T-fords gemaakt. Pemberton vond de drank Coca-cola uit. Alles leek mogelijk, maar in 1929 ging het mis. Fabrieken hadden te grote voorraden en moesten arbeiders ontslaan. Werklozen konden geen luxe artikelen meer kopen en hun leningen niet terugbetalen. Veel banken gingen failliet. Ook de Europeanen kregen met de crisis te maken. Werklozen in Nederland werden zoveel mogelijk verplicht om voor hun uitkering te werken. In Duitsland kwamen miljoenen mensen zonder werk te zitten. Bovendien moest Duitsland nog veel geld aan andere landen betalen. Daar waren veel Duitsers kwaad over. Hitler beloofde dat hij alles zou verbeteren en kreeg steeds meer aanhangers. Zij noemden zich nazi's.

Propaganda als wapen

Hitler liet veel reclame maken voor zichzelf en zijn ideeën. Goebbels was zijn minister van propaganda. Hij zorgde ervoor dat in kranten en boeken en op de radio alleen maar goede dingen over Hitler werden geschreven en verteld. Hij liet méér dan tweehonderd films maken. Scholen kregen gratis een filmprojector. De nazi's waren racisten. Ze vonden het Duitse volk het beste ras. Door al die propaganda gingen veel Duitsers denken dat ze een supervolk waren. Goebbels liet ook propaganda maken tegen joden. Volgens Hitler waren zij een minderwaardig volk en de schuld van alle problemen. Joden werden gediscrimineerd. Hitler gebruikte voor zichzelf de titel Führer. Dat betekent leider. Overal in het land waren afbeeldingen van Hitler en hakenkruizen te zien.

In Nederland richtte Mussert de NSB op. Deze partij steunde de ideeën van Hitler.

De Tweede Wereldoorlog

In 1939 viel het Duitse leger Polen binnen. Engeland en Frankrijk verklaarden de oorlog aan Duitsland. Na Polen volgden nog veel andere landen. Nederland werd ook aangevallen en moest zich na vijf dagen overgeven. Alleen Engeland werd niet verslagen. Vanaf 1941 kreeg Engeland steun van de Amerikanen. Die waren eigenlijk niet van plan om zich met de oorlog te bemoeien. Maar dat veranderde toen Japan Amerikaanse oorlogsschepen aanviel. De Duitsers leden hun eerste grote nederlaag bij de Russische stad Stalingrad. Op 6 juni 1944 landden tienduizenden soldaten op de kust van Normandië in Frankrijk. Die dag wordt D-day genoemd. Langzaam maar zeker werden de Duitse legers verslagen.

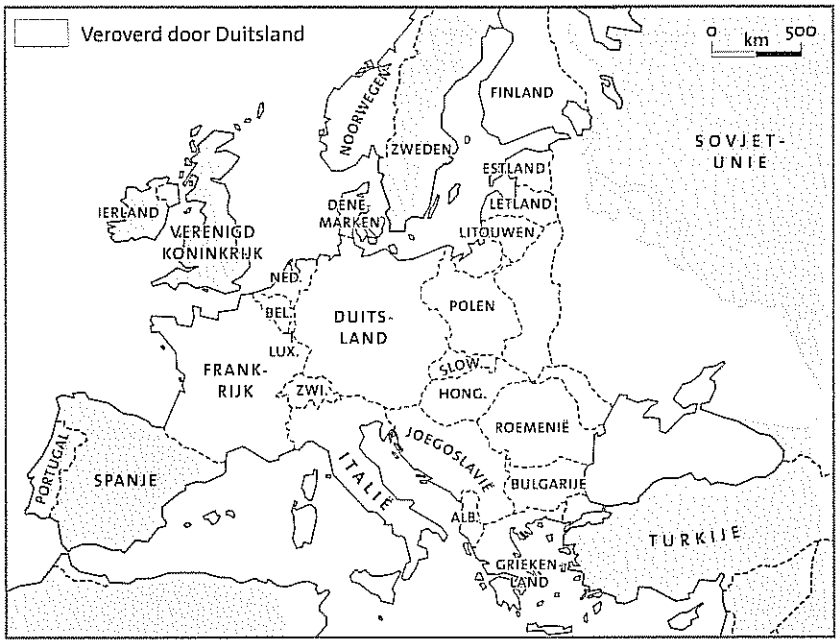

Nazi-Duitsland veroverde veel landen.